

Og pludselig blev der stille

Af Kurt Skovsted, Strategirådgiver Skovsted agro Aps samt founder af Agro Leaders Network.

Så gik den ikke længere. Afregningspriserne for mælk og grisekød falder, økonomien i eksporten af smågrise er, i hvert fald for en tid, blev decimeret. Kvælstofreguleringer og Grøn Trepert vender landbruget ryggen. Dårlige billeder i fjernsynet gør det ikke bedre.

Er det så nu vi stepper op i Dansk Landbrug? Er det nu vi får lagt en plan for fremtiden, så erhvervet også er her om 6 måneder eller 1 år, på trods af aktuelt dårlige afregningspriser og politiske udmeldinger og holdninger, som ikke helt vidner om et gennemtænkt grundlag. Vi kan ikke ændre på politikernes holdninger, tilsyneladende, men det skal i stedet ske gennem forbrugeren. Hvorfor er det så, at vi ikke forsøger at informere forbrugeren? "Jamen, det kan vi ikke, fordi forbrugeren vil ikke høre på os." Eller "forbrugeren vil noget når journalisten spørger, men noget andet, når der skal vælges i køledisken." Jeg har også en holdning til sundhedsvæsenet og det offentlige, men jeg har ikke sat mig ind i de faktiske udfordringer. Det samme gør sig helt sikkert gældende hos den danske forbruger. Her lytter man også til pressen og den enkelte politiker, som udtrykker sig med enten dyb bas eller skinger tone.

Måske skulle vi starte med at fortælle de gode historier om vores erhverv, vores miljø, vores produkter. Hvad vi betyder for samfundet, ikke konsekvensen af at vi ikke er her. Jeg tænker, at vi har fortalt om de 190.000 arbejdspladser og de mange milliarder (Faktisk det BNP, som skal bruges på forsvaret, 5%), den lokale skole, SFO, købmand, håndværker osv., som får det svært uden et landbrugserhverv. Det har vi jo fortalt.

I stedet skulle vi måske starte med at fortælle vores egen historie om, at vi ikke tolererer dårlig dyrevelfærd og ikke vil sammenlignes med de producenter, som ikke kan finde ud af dyrevelfærd. Dette uanset om det er økologer eller konventionelle – ingen har noget at lade hinanden høre for. Fortælle historien om, at vi har haft skoleklasser, erhvervsråd eller pensionistforeninger på besøg i vores stalde og de ved selvsyn har set, hvad det vil sige at producere kyllinger, æg, grisekød, smågrise, mælk eller oksekød. Vi vil jo gerne vise vores landbrug frem og forbrugeren skal ikke være bange for at komme på besøg pga. smitte eller andet, det kan håndteres. Erhvervet skal heller ikke være bange for at lade folk komme på besøg, for vi har vel ikke noget at skjule? Vi kan jo faktisk give en god forklaring og redegørelse for, hvad vi faktisk gør for naturen og vores miljø, hvordan landbrugets selskaber og samarbejdspartnere (leverandører, rådgivere osv.) faktisk alle, gennem mange år, har lagt sig i selen for, at vi kan have verdens bedste fødevarerproduktion, verdens mest effektive og mest sporbare fødevarerproduktion. Måske skulle vi invitere os selv ind til møder hos de foreninger eller selskaber, som vi enten tror vil erhvervet det ondt, eller som bare aldrig har vist interesse? Hvem er det, der skal levere på udfordringen? Det er os selv – de berømte 3 fingre peger ind, 1 peger ud og en peger op. Den sidste kan vi ikke gøre så meget ved, men bare håbe og bede. Den anden der peger fremad, det har vi forsøgt nu gennem meget lang tid, men uden held. Så lad os prøve med de 3 fingre mod os selv.

Nu falder priserne på især grisekød, smågrise og mælk. Vi er atter, desværre, nede i et niveau, hvor mange danske landmænd vil producere med underskud. Heldigvis har erhvervet opbygget en buffer det seneste år og vi bør stå bedre rustet til den tid der kommer – for det kommer til at storme. Den der ruster sig til en orkan, kommer bedre igennem stormvejret! Det er nu, du som producent skal være tro mod din strategi og holde fast. For mange producenter, vil det være at producere og effektivisere, så man er klar til næste optur. For andre er det beslutnin-

gen, som blev udskudt i 2024, om at afhænde og sælge. Dem der kommer først med salget, får mest ud af det – venter du for længe, er udbuddet for stort og prisen falder.

Fakta er, at det bliver ikke umoderne at spise fødevarer, men spørgsmålet er bare, hvor de skal komme fra og hvem der skal producere. Fakta er nok også, at det bliver større enheder end i dag, men større enheder har hverken dårligere dyrevelfærd eller større klima- eller miljøbelastninger end tilsvarende små, tværtimod.

Fødevarerne skal da komme fra Danmark og det gælder også ud i Europa. Alle vores samhandelslande kan være 100% trygge ved, at fødevarer produceret i Danmark, uanset om det er levende dyr, mælk eller forarbejdede produkter, æg eller kyllinger, så har den danske landmand gjort ALT for at højne dyrevelfærd, miljø og klima. Det er uden for diskussion! Men de danske politikere mangler at gøre deres arbejde – de mangler forståelse og respekt for vores betydningsfulde erhverv. De mangler respekt og forståelse for, at det ikke er aktivister, som på ulovlig vis trænger ind om natten i staldene, som skal styre debatten om dyrevelfærd.

Jeg kan undre mig over, at vi skal udtage 140.000 ha god dansk landbrugsjord til skovrejsning osv., som kunne mætte MANGE munde verden over med korn, mel, kød osv., for en buste af nogle politikere, der mangler indsigt og erfaring fra et dansk arbejdsmarked. Især undrer jeg mig, når Sverige fjerner 340.000 ha skov, for at lave fødevarer, så Sverige kan brødføde sig selv. Det hænger slet ikke sammen – det er en ommer! Det er faktisk, at verdens befolkningen stiger dag for dag og især i lande som Indien, Pakistan og Kina higer mennesker efter de, for os helt naturlige og daglige fødevarer, som kød, korn og mælk. Danmark gør det ikke alene, dvs. vi skaffer dem jo ikke maden, men vi kan da sikre, at vores del bliver produceret miljø- og klimamæssigt forsvarligt. Med det kendskab vi i dag har til de nævnte lande, tænker vi så, at kvælstofnormer, Grøn Trepert og CO2-belastning er det første en kinesisk familie, som netop har fået råd til at skifte noget af risen ud med kornprodukter, tænker på? Jeg tvivler. Modsat bekymrer vi danskere os ikke over at hjemtage tøj fra Østen produceret under kummerlige forhold af børnearbejdere eller afholde forbrugerfest på Temu – men landmanden skal fratages sin jord og sin indtægt, for at vi kan gå en tur i skoven.

Danske landmænd skal finde deres strategi frem af skuffen NU, og få effektueret de planer, som der blev lagt i 2023 og 2024, hvor vi sidst så nedtur i erhvervet. Vi professionelle rådgivere står klar til at hjælpe med planerne og effektueringen af planerne. Jeg tror, at man skal gå i gang nu, for det kan blive et udfordrende forår i vores erhverv – tænke sig, hvis også renten stiger 0,5-1,0 procent?

Lad os stå sammen i erhvervet, primærproducenter, leverandører og håndværkere, aftagere, rådgivere osv., for vi er også alle sammen forbrugere. Det er nu den gode historie skal fortælles, men det skal nok foregå ved fortovskanten, så vi alle kan være med i forståelsen af verdens stærkeste landbrug. God jul.